

Svenska Canada-Tidningen
Canada-svensk hem- och farm-
journal.

P. M. Dahl.
Managing Editor.

Tryckeri och utgives varje torsdag
av The Canada Weekly Printing Co.,
Ltd., ett skribelag instat under
provisionen Manitobas lagar, med ut-
givningsort 225 Logan ave., Winnipeg,
Manitoba.

Swedish Canada News
The Canadian Swedish Home and
Farm Journal.

P. M. Dahl.
Managing Editor.

Printed and published every Thurs-
day by the Canada Weekly Printing
Co., Ltd., a joint stock company, in-
corporated under the Laws of Mani-
toba, at the office and place of busi-
ness, 225 Logan ave., Winnipeg, Man.

Torsdagen den 12 mars 1931.

SMÅBRUKSTANKEN och ARBETSLÖSHETEN

Det säger sig självt att den småbrukstanken och försök till skapande av ett större och mera allmänt spritt intresse för egnahemstanken, som vi i ett par artiklar sökt lågga skall möta ett visst motstånd i ett land, där den kommersiella farmningen regerar och för en så relativt kort tid sedan fått en rådestöt. I vad mån den dessutom är genomförbar även med hänsyn till andra synpunkter, klimatiska förhållanden, avkastningens medeltal, jordens brukningskvalitet och frukthet etc. är en annan sida av problemet, som dock icke väsentligt skiljer sig från de svårigheter, man har med t. ex. odlandet av samma sädeslag över hela landet.

Småbrukstankens relation till andra, brännande frågor och problem gör emellertid, att man icke utan vidare kan passera den, och dess karaktär, att vitalt vara knuten till en av de viktigaste och det ofjämförligt mest påträngande spörsmålet: arbetslösheten och dess avhjälpande, tvingar oss att litet närmare taga den i övervägande.

Vi påpekade i en föregående artikel, att procenten av farmar, där ej ens husbehovet av rotfrukter etc. kan fyllas, är oändligt mycket större än man i allmänhet är benägen att tro. Man ägnar sig odelat åt frambringandet av vete eller andra kommersiella produkter och förbiser ofta nyttan av, att av jorden draga så stor avkastning som möjligt.

Det är lika tydligt, att en omläggning till egnahem och småbruk — naturligtvis i en skala, som icke kan jämföras med de svenska egnahemmen eller småbruket — ställer betydligt större krav på jordbrukets idkare och därmed kommer man in på en annan viktig fråga, nämligen den canadensiska farmarens utbildning och yrkesskicklighet. Med andra ord: en vetenskaplig farmingsmetod blir nödvändig, och vad detta innebär är lätt att förstå.

Låt oss nu antaga att småbrukstanken accepteras. I vad mån kommer den då att kunna förverkligas här i landet.

Antag att en farmare har, låt oss säga, en halv sektion land. I och för sig är denna jordareal icke stor, men i betraktande till vetenskapliga farmingsmetoder, till verkligt rationellt drivet åkerbruk, är arealen stor nog, ja, i vissa fall rent av för stor. För undvikande av en del andra lätt förklarliga missförhållanden — t. ex. dålig eller ojämn jordkvalitet, stenighet, jordens fuktighet, nederbördsprocent etc. etc. — kunna vi ju anse en halv sektion land som ett minimum för ett egna hem eller småbruk, som skall föda en normalfamilj, bestående av man och hustru och två barn, alltså fyra personer.

Varje farmare, med litet erfarenhet, vet själv, hur mycket som kan frambringas på en halv sektion under normala år och förhållanden. Han vet också, hur mycket skörden och andra inkomstkällor ge honom i medeltal och kan med ledning härav i regel göra upp en beräkning, över vad han kan behöva nu och i framtiden. Nu kommer frågan: Kan denna gård frambringa mer än den gör för tillfället? Kan något ändras för att ge möjlighet också till framställning av produkter, som nu utgöra en, om än liten så dock ingalunda föraktlig, utgift för hushållet och familjens uppehälle?

Det vore icke för mycket att säga, att de flesta präriefarmare icke direkt kunna besvara denna fråga. De vilja icke heller erkänna att deras resp. gårdar icke frambringa allt, som kan erhållas ur jorden. Och ingen skam i det. Var och en som känner till en canadensisk farm och vet något om, vad som finnes att göra på en sådan, vet också mycket väl, i vad mån en ensam man kan hinna med allt. Är gården vidare 320 acres eller i sv. mått 256 tunnland — hur skall hinna med att sköta både jordbruket och dessutom se efter och ansa trädgården, se till att djuren ha den bästa vård och tillsyn och övervaka alla de tusen och en områden, som kräva hans tillsyn och vård, eller över vilkas handhavande han åtminstone har att fälla det avgörande och beslutande ordet.

Men, vi återgå till halvsektionen. För en normalfamilj bör på en halv sektion land kunna frambringas allt vad denna familj behövs av smör, mjölk, ägg, rotfrukter, bönor, ärtor, potatis, tomater, gurkor etc. etc. för ett år eller mera. I en del fall — men tyvärr alltför få — sker också detta, och det är också, på dessa platser, som nöden avvärjts och förutsättningen att rida ut en långt hårdare storm finnes. Den kommersiella veteodling, som jordbruket upptagit, har varit nog att förse familjen med tillräckliga kontanter för ord. utgifter i form av löner, kläder, skatter, reparationsmaterial och nyanskaffningar etc. etc. oaktat att priserna i år sjunkit så oerhördt. Familjens behov av specier, o. andra förnödenheter som icke kunna frambringas på gården, har i vissa mån kunnat belänsas tack vare de inkomsterna av hörsavel i mindre skala o. a. binärningar, som ofta förekomma i skilda distrikt.

Baserad på en förnuftigt planerad budget kunna utgifter och inkomster i viss mån balanseras, och även ett netto uppstå. Låt vara att utsikterna för detta sista åro relativt små under nu rådande förhållanden på marknaden, torde man dock kunna medge, att jordbruket i denna form visat sig lönsamt. Den rationella storfarmningen med sina stora s. k.

overhead expences — är en form av jordbruk, som här i landet torde komma att försvinna, därest man icke anser det skälgt övergå till statsägda jättefarmar a la Ryssland.

Det ofjämförligt viktigaste är i varje fall att utgifter och inkomster kunna balanseras. En del av den lyx, som under godåren utvecklats, måste naturligtvis bannlysas, men säkerheten och tryggheten hos den största klassen av vår befolkning, dess farmare, är ägnad att skapa förtroende även hos andra. Canada, som i så stor grad är baserat på ett stabilt jordbruk, har all anledning att tillse, att farmningen i detta hänseende får det stöd och den hjälp, som tillkommer den.

I vad mån kan nu småbrukstanken sägas stå i relation till arbetslösheten?

Här föreligger en fråga, som otvivelaktigt är av stort intresse och vikt för alla och en var.

Farmaren har hittills bildat en klass av arbetsgivare, som i regel kunnat omhändertaga och absorbera den befolkning, Canada årligen erhållit genom immigrationen. Möjligheter ha öppnats och de, som accepterat erbjudna platser på farm, ha som regel icke behövt känna sig alltför missbelåtna med sin tillvaro, även om arbetstiden utsträcks betydligt över vad t. ex. en svensk lantbrukare brukar begära av sitt tjänstefolk. De vidsträckta jordområdena, de korta, bråda säsongerna här i landet, äro givetvis en av grundorsakerna härtill.

Denna arbetsgivarklass står nu i en helt annan position. Den har icke längre samma möjlighet att absorbera arbetsvilliga folket och i fall av arbetstillfällen stå lönerna icke i proportion till det arbete, som fordras. Man ser sig nödsakad att klara sig med mindre arbetskraft och traktorererna ha i viss mån distanserat det manuella arbetet och hästarna.

Förhållandena ha ändrats. Farmarna ha icke längre möjlighet att bjuda folket de löner, som betalats bara för ett år eller två sedan. Arbetet finns det gott om, men inga kontanter. Denna sista omständighet — frånvaron av kontanta medel — till arbetslöshet etc. — har fått ett annat inflytande, som kanske icke kommer att spela en betydligt mindre roll, än man anar. Vi äsyfta först och främst i betraktande härmad traktorfarmningen, och dess fortsatta existens och praktiserande i landet. När det ej finnes pengatillgång, och man icke kan erhålla nödig kredit, får man välja mellan att låta landet ligga i träda eller att taga till hästarna igen. Det billiga fodret och den på vissa platser rika, tillgången på detta har gjort driftkostnaderna för hästbrukningen mindre eller i vissa fall betydligt lägre än traktorfarmningen.

Detta i sin tur medför arbetstillfälle. Farmaren, som hittills kunnat sköta sin gård ensam, med hjälp av traktorn, och nu övergår till hästfarmningen, kan absolut icke ensam reda upp allt. Han behöver arbetskraft, och därmed öppnas tillfällena för dem, som så önska, att erhålla arbete. Låt vara att lönen icke kan bli stor i år, med hänsyn till denna arbetsgivargrups

begränsade inkomster, så blir det dock ett arbetstillfälle. Och det är vad landet behöver!

Småbruksfarmningen med en väl balanserad budget, bör ge större garantier för en regelbärbar lön till tjänstefolket och kommer givetvis också att bereda flera och bättre arbetstillfällen än det nuvarande farmarbetet med säsongindelning för vårbruk, som marbruk, skörd och trösk. Att därav också följer en stadig och jämnare inkomst för dem, som ägna sig åt jordbruket, behöver väl ej påpekas.

Vore småbrukstanken realiserad i dessa tider, skulle arbetslösheten minskas betydligt, ty en man extra på varje odlad och brukad halvsektion i landet, betyder icke litet vid beskärandet av de arbetslösa antalet.

Saskatchewan - sektionen av U. F. C. har i dagarna uttalat sig i opposition till kreditkassaplånen av skäl, som kraftigt hänga samman med vad vi tidigare påpekat. I g. med det borde det i viss mån vara bevisat, att farmarna själva icke hysa tro på egnahemsbruket eller småbruk i en skala, som vi här angivit.

Vi ha medgivit, att kreditkassaplånen med sina obetydliga summor i varje individuell fall icke på långt när är tillräckligt för avhjälpande av den rådande situationen. Det borde därför ligga i landets intresse, att genom hypoteksskassors inrättande och med långfristiga lån över längre perioder söka säkerställa vår ofjämförligt viktigaste näringsgren - ursprung och källan till Canadas framtida utveckling och välstånd.

Hur har namnet Sverige uppkommit?

Denna fråga besvaras av professor Elis Wadstein i en uppsats. Sveriges namn, i "Fornvännen".

Den hittills allmänna omfattade härledningen av ordet "svear" är, att detta skulle betyda "sina egna" eller "de sina", en förklaring som prof. Wadstein anser intetsälgande och åtminstone på teltmannen verkar ganska långsökt.

Prof. Wadstein uppvisar nu att sveanämnet kan härledas ur den gamla sammansättningen "Svina", som förekommer i ortsnamnen Swinnegarn i närheten av Enköpings och som ingenting skulle ha med djurnamnet svin att göra, utan skulle betyda låglänta strandmarker som en gång stått under vatten men så småningom torkat upp.

Ur detta naturnamn skulle sålunda sveanämnet och med detta Sverige ha utvecklats sig, och det blir alltså Enköpings-trakten, som skulle få äran att vara sveaväldets innersta kärna och ursprungs-ort.

Prof. Wadstein fastslår att sådana former av namnet svear med tillhörande bildningar låta härleda sig ur en form, swie, som kan ha varit beteckning för befolkningen vid Swinnegarnsviken.

Då Swinnegarnsviken låg i själva mitten av det äldsta kända svearikets målarstrand vore det redan därav förklarligt om namnet kunnat utbredda sig att bli en beteckning för hela rikets inbyggare. Till denna utvidgning av namnets

innehåll skall ha bidragit att formen swiar kan ha självständigt uppkommit och brukats på flera ställen inom riket, nämligen som benämning på dem, som bodde i byar och gårdar med namnen Swin, Swina, Swia o. s. v., vilka för användes som namn på låglänta strandmarker från vilka vattnet försvannit.

Prof. Wadsteins tolkning av det gamla svea-namnet har visat sig väl överensstämma med de äldsta urkunder, där namnet förekommer, nämligen hos Tacitus och Jordanes.

Vad är pressen?

Daily Express' chefredaktör sade en gång: "Jag har ännu aldrig mött en människa, som inte är övertygad om, att han kunde redigera Daily Express bättre än jag." Liknande erfarenheter har säkert varje journalist gjort. Den som vill leda en människas måste ha psykologisk förståelse, och den som skall leda en tidning måste ha människokunskap, så att den kan uppfylla sin mission, måste ha ett sätte sinne, som kan läsa de dolda tecknen hos allmänheten, ana utvecklingen och stämningarna, innan de fullbordas inför allas ögon. En sådan tidningsledare och en sådan tidning skulha ha oerhörd makt. Att båda äro så sällsynta visar, att det inte är så lätt som den stora allmänheten tror att redigera en tidning.

Journalistens arbete är ett yrke som allt annat. Det skall läras, och läras från grunden. Den tiden är förbi, då det var nog att kunna skriva. Ledaren är inte det avgörande i den moderna tidningen. Den läses endast av ett fåtal. Tidningen skall vara dygnets spegel, en bild av dygnets handlingar, stora och små, från när och fjärran. Stoffet skall på några få timmar undersökas, skrivas och sättas, så att läsarna kunna få det till morgonkaffet. Därför har modern journalistik blivit teknik i mycket hög grad, och det är viktigare, att det redaktionella maskineriet hålles i gång i det rätta tempot, än att alla medarbetarna kunna skriva de skönaste artiklar. Läsarna sakna inte så mycket artikeln som nyheten.

Det är en konst att finna det läsarna vilja se i sin tidning, och ge det den form, som giver stoffet den rätta behandlingen, att värdera handlingarna riktigt och skildra dem riktigt. Snabbhet och orienteringsförmåga är journalistikens första bud, eller kanske det andra. Pålitlighet borde väl vara det första. Det är ju en gammal historia, att alla tidningar äro opålitliga. Men mindre inkorrekteter kunna inte undgås, trots allt omak, lika litet som tryckfel.

Journalistik måste kännas som ett kall, om den vill lyftas över medelmåttan. Ty pressen är mera än en nyhetsbringare. Den är, för att citera en fransk tidning, "ett salt i folket, en makt som formar det nya släktet". Journalisten måste förstå pressens kall, dess mission i folket, o. måste därför fordra oerhörd mycket av sig själv. Han är medhjälpig med att bära det nya fram, banna väg. Pressen står alltid i första frontlinjen. Dess arbete är endast dygnets. När tidningen är läst, kastas den bort. Och lik-